

Achtergrondinformatie bij Statenbrief Voortgang aanpak vakantieparken:

Waarom een aanpak vakantieparken?

Uit een [vitaliteitsonderzoek](#), uitgevoerd in 2020, is gebleken dat circa 40% van de Utrechtse vakantieparken, campings en jachthavens niet of onvoldoende recreatief functioneert en daarmee niet vitaal is. Als hier niets aan gedaan wordt, dreigen parken 'af te glijden' en is, zo blijkt uit onderzoek, de kans op ondermijnende activiteiten groter. Om dit tegen te gaan, werkt de provincie, waar mogelijk preventief, aan een aanpak vakantieparken om tot een vitaal bestand aan vakantieparken te komen. De provinciale rol hierin is, naast initiatiefnemer, het verbinden van gemeenten op het vlak van vakantieparken, omdat de daadwerkelijke uitvoering door gemeenten en parkeigenaren opgepakt moet worden.

Zoals destijds in de [Statenbrief](#) is beschreven, wordt op basis van eerdere onderzoeken gewerkt aan een aanpak op drie sporen: ruimtelijk, economisch-recreatief (inclusief verduurzaming) en veiligheid. Inmiddels zijn we gestart met het opzetten van een expertteam Vakantieparken, het opzetten van een veiligheidsaanpak en het uitvoeren van een duurzaamheidsstraject.

Pilots

Samen met vijf gemeenten gewerkt aan de uitvoering van een achttal pilots bij vakantieparken. In 2021 heeft een [verkenning](#) plaatsgevonden naar een realistisch toekomstperspectief voor dit achttal vakantieparken. Als onderdeel van het GS-besluit van 1 november 2022 over de aanpak vakantieparken, wordt nu verder uitvoering gegeven aan het voorgestelde toekomstperspectief per pilot en wordt overgegaan tot daadwerkelijke realisatie hiervan.

Beschrijving 3 sporen

Vanuit drie sporen werken we aan de aanpak vakantieparken; economisch-recreatie, ruimtelijk en veiligheid.

Economisch-recreatief spoor

Onder het economisch-recreatief spoor verkennen we hoe initiatiefnemers en/of parkeigenaren ondersteund kunnen worden bij diverse uitdagingen waar zij voor gesteld zijn. Vanuit dit spoor werken we aan het opzetten van een duurzaamheidsstraject. Vanuit dit traject heeft het afgelopen jaar een verkenning plaatsgevonden rondom het thema duurzaamheid op vakantieparken. Wat we in de praktijk zien, is dat parkeigenaren vaak wel iets willen met duurzaamheid, maar geen goed beeld hebben van de mogelijkheden tot verduurzaming van hun park. Hieruit zijn twee vervolgacties ontstaan die parkeigenaren helpen met planvorming rondom het verduurzamen van hun park. Allereerst wordt er vanaf januari 2024 met gemeente Utrechtse Heuvelrug een project uitgevoerd rondom het uitvoeren van duurzaamheids-scans op tien parken binnen haar gemeente. Dit wordt gedaan door het bedrijf Green Leisure en heeft als doel om de parken een proeftuin te laten zijn voor duurzame parken, omdat veel parken in die gemeente al ver zijn in hun verduurzaming. De werving voor dit project is begonnen en de resultaten worden verwacht in de loop van dit jaar. De provincie draagt in co-creatie voor 50% bij aan de kosten van dit traject.

Echter is er ook een groot aantal parken in de provincie die minder ver zijn in de verduurzaming van hun park. Om die parken te stimuleren werk te maken van verduurzaming, is in januari jl. eveneens een traject gestart om twintig parken toe te laten werken naar een Green Key-certificering, een duurzaamheids-certificering voor maatschappelijk vastgoed. Deze opdracht wordt uitgevoerd door Stichting Keurmerk, Milieu, Veiligheid en Kwaliteit, (KMVK), die tevens certificaathouder is voor Green Key. De functie van dit traject is om te zorgen dat duurzaamheid, of duurzaam ondernemerschap provincie breed een onderdeel wordt van de planvorming op vakantieparken: tenslotte kunnen vakantieparken in de toekomst alleen maar vitaal blijven als meegegaan wordt met de steeds hoger wordende duurzaamheidseisen. De werving voor dit project is begonnen en de resultaten worden medio 2025 verwacht.

Daarnaast wordt in 2024 ook onderzocht of een expertteam kan worden opgezet. Met behulp van een expertteam kunnen gemeenten en parkeigenaren met specifieke vragen een stap verder geholpen worden. Dat kan bijvoorbeeld gaan over ondersteuning bij het maken van een toekomstvisie, over het verbeteren van de veiligheid op het park of over overige vraagstukken die spelen bij parkeigenaren waar hulp en/of ondersteuning gewenst is.

Het doel is om daarmee parken te helpen om vitaal en duurzaam te blijven. De verwachting is dat het onderzoek naar het opzetten van een expertteam eind 2024 gereed is. Het al dan niet oprichten van een expertteam maakt onderdeel uit van besluitvorming op de aanpak vakantiepark én het maken van afspraken hierover met gemeenten.

Ruimtelijk spoor

Onder het ruimtelijk spoor verstaan we alle vraagstukken die spelen bij vakantieparken en de ruimtelijke regelgeving raken. Een veelgehoord geluid bij gemeenten en parkeigenaren is dat huidige (provinciale) regelgeving als beperkend wordt ervaren. Veel vraagstukken vragen om maatwerk, wat er veel tijd en geld kost. Om die reden heeft de afgelopen periode een aantal verkenningen plaatsgevonden naar mogelijke aanpassingen van het provinciaal beleid. Doel van deze verkenningen is het verkrijgen van inzichten en of deze vanuit een integraal perspectief tot een oplossing kan leiden, zelfs als dit vraagt om een aanpassing van beleid of regels.

Zo zijn eerste stappen zijn gezet middels een verkenning naar natuurinclusiviteit op vakantieparken met als doel om te verkennen of vakantieparken en natuur samen op kunnen gaan en of gewenste uitbreidingsruimte voor vakantieparken in het NNN mogelijk is.

Vanuit de aanpak vakantieparken wordt verder aansluiting gezocht bij lopende trajecten die zich richten op nieuw of gewijzigd beleid, zoals bijvoorbeeld het recent vastgesteld beleid voor vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing en mogelijkheden omtrent kamperen bij de boer (als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven).

Tevens wordt verkend of en zo ja onder welke voorwaarden ruimte in de provinciale regels geboden kan worden om voor parken, waar revitaliseren niet meer mogelijk is, tot een transformatie naar een andere functie, bijvoorbeeld wonen, te komen. De Omgevingsverordening biedt hiervoor momenteel geen ruimte. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het landelijk ['kwaliteits- en afwegingskader: wonen in recreatiewoningen'](#), maar wordt ook gebruik gemaakt van casuïstiek en ervaringen van andere provincies.

Vanuit een inventarisatie, mede gehouden onder andere provincies, is enerzijds gekeken naar wat nodig is bij revitalisatie of transformatie van vakantieparken, maar anderzijds ook gekeken naar wat nodig is om te borgen dat problemen, zoals permanente bewoning, n de toekomst voorkomen kunnen worden. Deze inventarisatie zal een vervolg krijgen in een van de vier actielijnen.

Eventuele voorstellen voor aanpassing van de provinciale regelgeving (Omgevingsverordening) zijn, na besluitvorming, op z'n vroegst in 2026 mogelijk.

Spoor Veiligheid

Onder het spoor Veiligheid verstaan we alle (aanpalende) vraagstukken die de veiligheid op vakantieparken raken. Vaak is er nog (te) weinig zicht wat zich op vakantieparken afspeelt. Doordat vakantieparken en de personen die daarop verblijven nog niet goed in beeld zijn, vinden ondermijnende activiteiten hier eenvoudiger plaats. Daarnaast kunnen sociaaleconomisch kwetsbare personen, bij gebrek aan andere huisvesting, een vakantiepark als laatste toevluchtsoord gebruiken, daarmee uit het zicht raken en vatbaarder worden voor uitbuiting/beïnvloeding door criminelen.

De provincie Utrecht ondersteunde in 2022 gemeenten bij het vergroten van het zicht op vakantieparken door te bevorderen dat de gemeentelijke BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) werd bijgewerkt. Hiervoor zijn adresseerbare recreatieve verblijfsobjecten en standplaatsen van een adres voorzien en in de BAG geregistreerd. Met behulp van deze BAG-registraties verkrijgen gemeenten een beter beeld van wie zich op de vakantieparken ophouden. Als gevolg hiervan kunnen criminelen zich moeilijker verschuilen, worden diverse vormen van fraude bemoeilijkt en wordt hulpverlening/maatschappelijke ondersteuning aan de op vakantieparken verblijvende kwetsbare personen mogelijk. Bovendien zijn de vakantiehuusjes en andere standplaatsen door deze registratie ook beter vindbaar voor hulpdiensten. Nog niet alle gemeenten (met vakantieparken) maakten gebruik van het bovenstaande aanbod. Bekeken wordt of in 2024/2025 een hernieuwd aanbod kan volgen.

We hebben de ambitie om te komen tot een integrale veiligheidsaanpak op vakantieparken. Om hier gevolg aan te geven is het belangrijk om een accuraat beeld te hebben van de problematiek die zich binnen verschillende gemeenten en onderliggende parken afspeelt. Naast het hierboven genoemde vitaliteitsonderzoek uit 2020 werd gelijktijdig aan het RIEC Midden Nederland¹ de opdracht gegeven om een inventariserend veiligheidsbeeld op te stellen om mogelijke ondermijningssignalen op vakantieparken inzichtelijk te maken. Aangezien dit beeld verouderd is, is behoefte aan een nieuw onderzoek. Aan de hand van deze uitkomsten kan een data gedreven aanpak worden bepaald.

Verder vindt actief overleg plaats met gemeenten en met verschillende partners (zoals het RIEC Midden-Nederland en Platform Veilig Ondernemen (PVO)) over de veiligheidsaanpak op vakantieparken en de daarin noodzakelijk te treffen maatregelen. Zo kan worden gedacht aan het opzetten van M. (Meld Misdaad Anoniem) campagnes, waarbij aandacht is voor bewustwording en signaalherkenning en/of de uitrol van het (in Gelderland opgezette) 'Ariadne-project'². Ook wordt bekeken welke interventies aansluitend noodzakelijk zijn en met ondersteuning vanuit de provincie kunnen worden opgezet.

Bovendien geldt dat maatregelen die worden ondernomen vanuit de andere sporen eveneens bijdragen aan het tegengaan van ondermijning op vakantieparken: vitale vakantieparken zijn immers minder vatbaar voor ondermijning.

Samenwerking met gemeenten

In de periode van december 2023 tot en met februari 2024 heeft een verdiepende inventarisatie vakantieparken plaatsgevonden in de provincie Utrecht. Voor deze inventarisatie is de provincie in gesprek gegaan met (bijna) alle 26 Utrechtse gemeenten over hun aanbod aan vakantieparken, campings en jachthavens en of zij urgentie voelen en behoefte hebben aan samenwerking inzake vakantieparken. Vooralsnog vinden de contacten op ambtelijk niveau plaats. Bestuurlijk is dit nog niet het geval, vandaar dat een bestuurdersconferentie wordt georganiseerd (zie ook onder 'vervolg actiepunt 3).

Belangrijkste uitkomst van de inventarisatie is dat veel gemeenten geen visie op toerisme en recreatie kennen. Dit betekent dat er vaak ook geen visie is op verblijfsrecreatie, maar daardoor vaak ook onvoldoende kennis en expertise in huis is. Er is geen exact inzicht in vraag en aanbod en daarmee geen zicht op overaanbod of een tekort aan bedden. Dit maakt sturen lastig: zonder cijfermatige onderbouwing is het bijvoorbeeld moeilijk te zeggen of een park behouden moet worden voor de toeristisch-recreatieve markt, of getransformeerd kan worden naar wonen.

Vrijwel alle gemeenten hebben aangegeven open te staan voor samenwerking, zij het niet allemaal in dezelfde mate. Dit veelal vanwege capaciteitsproblemen of vanwege het toegekende belang ten aanzien van dit onderwerp (vaak afgeleid aan het aantal parken binnen de desbetreffende gemeente). Wel hebben alle gemeenten aangegeven behoefte te hebben aan kennisdeling en hier ook actief een bijdrage aan te kunnen leveren.

¹ Het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Midden-Nederland (RIEC MN) richt zich op de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Het verbindt informatie, expertise en de slagkracht van verschillende overheidsinstanties. Daarnaast stimuleert en ondersteunt het RIEC MN de publiek-private samenwerking bij de aanpak van ondermijning. (Bron: [RIEC Midden-Nederland \(veiligheidscoalitie.nl\)](https://www.riecmidden-nederland.nl))

² Het Ariadne-project kent haar oorsprong in Gelderland en betreft een samenwerkingsverband tussen de politie, het openbaar ministerie en de provincie. Ariadne wordt financieel mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ariadne adviseert en ondersteunt gemeenten bij het opzetten van een integrale aanpak en het organiseren van samenwerkingen tussen gemeenten, politie en openbaar ministerie.